

Svilup regional i'l focus dals capos cumünals

La conferenza dals presidents da la Regiun Engiadina Bassa/Val Müstair ha fat la fundamainta per ün forum

Ils tschinch presidents cumünals da Samignun, Valsot, Scuol, Zernez e Val Müstair as chattan regularmaing pella conferenza dals presidents. In quista occasiun ha preschantà Philipp Gunzinger il concept pel svilup economic da la regiun.

D'incuort ha salvà la conferenza dals presidents da la Regiun Engiadina Bassa/Val Müstair (EBVM) a Scuol sia tschinchavla sezzüda. Hans Kleinstein, president cumünal da Samignun; Victor Peer, capo cumünal da Valsot e president da la Regiun EBVM; Christian Fanzun, capo cumünal da Scuol; Emil Müller, president da Zernez ed Arno Lamprecht, president dal cumün da Val Müstair, as vaivan radunats per trattar e deliberar plüssas fatschendas. Duos da quellas vaivan da chefar cull'economia regionala.

Promouwer l'economia illa regiun

In connex culla Nouva politica regionala (NPR) ha il chantun Grischun l'intent da rinforzar l'uschè nomnà management regional. «L'instrument chi til sta a disposiziun per far quai es l'Agenda 2030 chi ha sco böt ün svilup economic dürabel illas differentas regiuns dal chantun», declera Philipp Gunzinger, econom e grondcusglier (pld, Suot Tasna), «la strategia per ragiundscher quist svilup chi'd es fixada qua ha servi eir a nossa regiun sco su-

stegn per formular ils böts e las masüras pell'economia e mansteranza, l'economia agrara e forestala, il turissem, la fuormaziun e la sandà.»

Quista strategia regionala vain examinada ed adattada regiunmaing. Per iniziar ed elavurar progets chi han il böt da rinforzar l'economia regionala ha decis la conferenza dals presidents da fundar ün forum ed üna suprastanza dal forum (vaira Posta Ladina dals 6

avuost). Da quella suprastanza fan part ultra da Philipp Gunzinger sco president, il director da la destinaziun turistica Urs Wohler, il manader da gestiun da la Biosfera Val Müstair Ulf Zimmermann e'l sviluppader regional Andrea Gilli.

Per schligerir la lavur dals capos

Il forum chi'd es ün proget pilot in Grischun schligerischa la lavur dals

tschinch presidents cumünals. In preschentscha dad Eugen Arpagaus ed Adrian Dinkelmann da l'Uffizi per economia e turissem chantunal ha Gunzinger preschantà quist concept dal svilup economic regional.

La conferenza dals presidents ha deliberà il concept ed approvà unanimamaing l'incumbenza da prestaziun per realisar il management regional 2016 fin 2019. Per pudair decider i'l rom da

las pussibilitats finanzialas chenüns progets chi dessan lura eir gnir realisats ha la conferenza dals presidents incumbenzà a Philipp Gunzinger da preschantar a la prosma sezzüda üna skizza da proget. In quella dess gnir muossà co chi'd es da tour per mans l'analisa da las pussibilitats finanzialas da la regiun. «Sün basa da quista skizza da proget deciderà la conferenza dals presidents co proseguir in chosa», disch Rico Kienz, manader da gestiun da la Regiun Engiadina Bassa/Val Müstair.

Stüdi davart lös da scolaziun

La Regiun Engiadina Bassa/Val Müstair lascha examinar la situaziun e'l svilup dal s-chalin ot da las scoulas in Engiadina Bassa e Val Müstair. Il stüdi dess muossar il stadi dal provedimaint actual da las spartas organisaziun, magistraglia, qualità da scoula, infrastruttura, finanzas e svilup demografic.

Philipp Gunzinger ha infuormà a la conferenza dals presidents cha la gruppa da lavur in chosa prevezza d'elavurar fin la fin da quist on la basa per decider ed agir. Pella prüma mità da l'on 2017 es previsa la fasa pella procedura da consultaziun per pudair lura illa seugonda mità da l'on chi vain far la discussiun politica e trar, schi fa dabsögn, las decisziuns correspundentas.

La conferenza dals presidents ha bivgnantà ad Elisabeth Steger Vogt, la nouva manadra generala da l'Institut Otalpin a Ftan. Ella ha orientà als preschaints davart la nouva direcziun strategica da la scoula media e co cha quella dess gnir missa in pratica. (anr/fa)

La conferenza dals presidents ha deliberà il concept davart il svilup economic chi prevezza ün forum chi vain presidià da Philipp Gunzinger. fotografia: Benedict Stecher

«Ils pitschens cumüns perdan adüna daplü»

Reacziuns a regard la novfundada uniun «Nossa staziun» a Lavin

Bundant 100 persunas han fundà a Lavin l'uniun «Nossa staziun» e s'ingaschan uschea chi gnia mantgnüda la staziun da viafier in cumün. Per quist pass han incletta eir il cumün da Zernez e la Viafier retica.

Al principi da gün vaiva infuormà la Viafier retica (VR) als abitants da cumün chi stopchan fabricar fin in set ons a Lavin üna staziun chi saja accessibla eir per persunas handicapadas. Illa ledscha federala a regard persunas cun impedimaint esa fixà ch'eir persunas handicapadas possan entrar e sortir dal tren, bus e da tuot ils edificis publics sainza agüd. In occasiun da la sairada d'infuormaziun vaivan ils responsabels da la Viafier retica rendü attent a las difficultats da ragiundscher quai illa staziun existenta da Lavin. Els han dit chi hajan perquai eir examinà la pussibilità da fabricar üna nouva staziun i'l cuntegn agricul Crusch dadour il cumün da Lavin. Per evitar cha quai capita s'han organisats passa tschient adversaris da quist proget ed han fundà in dumengia l'uniun «Nossa staziun». Quella vain presidiada dals co-presidents Hans Schmid e Jürg Wirth. Che di schan ils rapreschantants dal cumün da Zernez, da la Regiun Engiadina Bassa/Val Müstair, dal turissem regional e la Viafier retica da quai?

«Integrar l'uniun illas trattativas»

Cha'l cumün da Zernez haja tut cogniziun da la novfundada uniun «Nossa staziun», declera il president cumünal Emil Müller, «sco prüm stuvaina uossa spettar e tour suot ögl lura las propostas cha la Viafier retica ans preschantarà.» El manzuna cha'ls responsabels da la Reticca vaivan notà in gün a la sairada

Ils co-presidents da «Nossa staziun», Hans Schmid e Jürg Wirth (da schnestra), s'ingaschan per la staziun existenta da Lavin. fotografia: Flurin Andry

d'infuormaziun a Lavin las reacziuns a lur spiegaziuns. «A man da quellas elavuran els uossa propostas pussiblas pella staziun da Lavin, e subit cha quai es il cas, integraina eir las reacziuns ed ideas da «Nossa staziun», disch Emil Müller, «a mai para bun cha'ls abitants chi lessan mantgnair la staziun in cumün as dostan, e nus guardaran eir da resguardar quai.» Cha primarmaing saja però la Viafier retica il patrun da fabrica, «ed els saran eir interessats da chattar üna soluziun chi'd es cumpatibla per tuots.»

«Svilup privlus pels cumüns»

Sco president da la Regiun Engiadina Bassa/Val Müstair salüda Victor Peer

l'ingaschamaint da «Nossa staziun» per mantegner la staziun in cumün: «Scha la staziun nu füss plü in cumün significhess quai dischavantags per Lavin. I füss bain probabel cha la glieud nu's fermess plü pro üna staziun our illa prada e na i'l cumün sco uossa.» Ch'implü vessan ils passagers, «indigens e giasts, ma eir persunas impedidas», ün plü grond toc per rivar sülla nouva staziun chi gniss fabricada. L'argumaint cha las lavuors vi da la staziun existenta cuostessan daplü nu dess, tenor Peer, esser decisiv. «I dà blers progets chi s'ha laschà cuostair üna pruna in nos pajais.» El sustegna il böt da «Nossa staziun» eir amo per ün oter motiv: «Da-

plü chi vain tut davent dals cumüns pitschens, postas, butias, staziuns etc., e plü critic chi vain per quels. Quai es ün pac bun svilup per noss cumüns», accentuescha Victor Peer.

«Garantir la buna colliaziun»

Chi saja evidaint ch'üna staziun in cumün saja da grond'importanza, disch Urs Wohler, il director da la Turissem Engiadina Scuol Samignun Val Müstair SA. Fich importantas sun, tenor el, però eir las trattativas culla Viafier retica, per chattar insembel la megldra soluziun. Chi saja üna dumonda dalls criteris chi saja da resguardar per chattar quista soluziun: «Ün criteri sun ils cuosts, ün

oter che esa pussibel da fabricar etc. Schi's vain a la fin, davo avair valütà tuot ils criteris, a la conclusiun ch'üna staziun dadour il cumün fetscha daplü sen, lura es la buna colliaziun tanter cumün e nouva staziun extremamaing importanta», intuna Wohler, «quella sto esser optimala tant pels uffants chi van a scoula sco eir per glieud attempada e per persunas handicapadas.» Scha la staziun existenta vess da perder sia funcziun esa, a l'avis dal turistiker, da far il pussibel per evitar cha quella dvainta ün lö sainza vita, ün lö mort. «Our d'vista turistica esa decisiv cha Lavin resta, cun üna o tschella soluziun, bain ragiundscheibul cul trafic public, cul tren.» (anr/fa)

Per intant amo ingün proget

Sco cha la pledadra da pressa da la Viafier retica, Yvonne Dünser, disch ha la Reticca tut cogniziun da la fundaziun da Nossa staziun ed ha eir incletta per lur pissers. «A chaschun da la sairada d'infuormaziun in gün vaina notà ils giavüschs e las temmas chi existan, uossa elavuraina pussiblas soluziuns, resguardond eir quai chi'd es gnü dit.» Subit cha quai es il cas as mettarà la Viafier retica in colliaziun cul cumün da Zernez. I darà, sco ch'ella infuormescha, plüssas soluziuns. «Important esa da verer la fatschenda da tuot las varts: La Viafier retica sto accumplir las pretaisas da la ledscha federala a regard persunas cun impedimaint e lura esa eir da resguardar las cundiziuns chi existan a Lavin, sco il radius da storta pro la staziun chi'd es massa pitschen», declera Yvonne Dünser ed agiundscha, cha per intant nun exista amo ingün proget, «i nu sun gnüdas trattas amo ingünas decisziuns.» (anr/fa)